

## הלכות מלוה ולוה פרק ח

א. אסור להרבות על המכר. פיצד: המוכר לחברו קרקע או עבדים או מטלטלין, ואמר לו אם מעכשו תתן לי הדמים, הרי הן שלך במאה, ואם עד זמן פלוני, הרי הם שלך במאה ועשרים הרי זה אבק רבית: שזה דומה כמי שנוטל עשרים בשביל שנתן לו מאה, להשתמש בה עד זמן פלוני. וכשיתבענו בדין, אינו חייב לתן לו אלא מה שהיה שווה בשעת המכר; או יחזיר ממכרו מידו, אם היה קים.

ב. וכן אם מכר לו מטלטלין עד זמן פלוני במאה, והיו שווין בשוק למי שקונה במעותיו מיד תשעים הרי זה אסור, ואינו נותן לו אלא תשעים; או מחזיר מידו סחורתו, אם היתה קימת.

ג. הלוקח מחברו חפץ בשויהו, על מנת שיתן לו מכאן ועד שנים עשר חדש הרי זה רשאי לומר לו תן לי מיד בפחות, ואינו חושש משום רבית.

ד. חבית שליין שהיא שווה עתה דינר, ומכרה לו בשתיים עד הקיץ, על מנת שאם תארע בה תקלה, הרי היא ברשות המוכר עד שימכרנה הלוקח הרי זה מתר: שאם אבדה או נשברה, אינו משלם כלום; ואם לא מצא למכרה ולהרויח בה, היה לו להחזירה לבעליה.

ה. וכן אם מכרה לו בשתיים, ואמר לו היתר על השתיים יהיה שכרך בשביל שאתה מטפל למכרה, ואם לא תמצא למכור אותה כמו שתרכה, החזירה לי הרי זה מתר: אף על פי שאם אבדה או נגנבה או החמיצה, תהיה ברשות הלוקח.

ו. היו לו פרות שאם ירצה למכרן בשוק ולקח דמיהן מיד, מוכרן בעשרה, ואם תבע אותן הלוקח לקנותן, ויתן המעות מיד יקנה אותן בשנים עשר הרי זה מתר למכרן בשנים עשר עד שנים עשר חדש: שאפלו הביא זה מעותיו עתה, בשנים עשר היה קונה אותן. וכן כל כיוצא בזה.

ז. אסור לקנות פרי הפרדס, קדם שיגמר ויתבשל: מפני שזה שמוכר בזול עתה בעשר, הוא פרי ששווה עשרים כשיגמר; נמצאת התוספת, מפני ההקפה. אבל אם קנה עגל בזול, ויהיה אצל הבעלים עד שיגדיל הרי זה מתר: שהרי אם מת או כחש, ברשות הלוקח הוא; והמיתה דבר מצוי תמיד.

ח. הנותן מעות לבעל הכרם על השריגים ועל הזמורות, וכשיפירתו שווין ביקר, והן קונין אותן בזול, עד שייכשו ויפירתו הרי זה צריך להפך בהן כשהם מחברים, שנמצא פקונה אילן לזמורותיו. ואם לא הפך, נמצאו המעות הלואה, והן לוקחין בזול, מפני ההקפה; ואסור.

ט. שומרי השדות שנותנין להם חטים בשכרן בזול מן הגרן כשיבואו לגרן, צריכין להתעסק עמהן במלאכה בגרן, כדי שיהיו החטים האלו שנטלו, בסוף זמן השכירות. ואם לא עשו כן, נמצאת השכירות אצל הבעלים כמלוה; וזה שלקחו בזול, מפני שאחרו שכרן עד הגרן.

י. אריסין שהיו בעלי השדות מסלקין אותן מן השדה בניסן, ונותנין להם האריסין בכל זרע חמר ארבע סאין, והניח זה

אֲרִיסִין בְּתוֹךְ שָׂדֵהוּ עַד אֵיר, וְנָטַל מֵהֶן שֵׁשׁ סָאִין הָרִי זֶה מִתֵּר, וְאִין כָּאן שֵׁם רַבִּית.

יא. הַלּוֹקָח חֲטִים אַרְבַּע סָאִין בְּסִלַּע וְכֵן הַשְּׂעַר, וְנָתַן לוֹ אֶת הַמְּעוֹת, וְכִשְׁבָּא לְגִבּוֹת אֶת הַחֲטִים לְאַחַר זְמַן, הוֹסִיף לוֹ בַּמֶּדֶה וְנָתַן לוֹ יֵתֵר הָרִי זֶה מִתֵּר: שֶׁהָרִי בְּרָצוֹנוֹ הוֹסִיף לוֹ; וְאֵלּוֹ רָצָה לֹא הוֹסִיף, שֶׁהָרִי לֹא הָיָה שֵׁם תְּנָאִי.

יב. מִתֵּר לְאָדָם לִתֵּן דְּמֵי חֲבִית שְׁלִיִין לַחֲבֵרוֹ, וְלֹאמַר לוֹ אִם הִתְחַמְּצָה מִכָּאן עַד יוֹם פְּלוּנִי, הָרִי הִיא בְּרִשּׁוֹתָךְ, אָבֵל אִם הוֹזְלָה אוֹ הוֹקִירָה, הָרִי הִיא שְׁלִי: שְׁפִינָן שֶׁקֶבֶל עָלָיו הוֹזַל, הָרִי זֶה קָרוֹב לְשֹׁכֵר וְלַהֲפָסֵד. וְכֵן כָּל פִּיּוּצָא בְּזֵה.

יג. וְכֵן מִתֵּר לְאָדָם לְקִנּוֹת מִחֲבֵרוֹ בְּתִשְׁרֵי מָאָה פְּדִין שְׁלִיִין בְּדִינָר, וְאִינוּ נוֹטְלִין עַד טֵבֶת; וְכִשְׁנוּטְלִין, בּוֹדֵק וּמַחְזִיר הַחֲמִץ וְלּוֹקָח הַיִּין הַטּוֹב: שֶׁלֹּא קָנָה מִמֶּנּוּ אֶלָּא יִין, וְאֵלּוֹ שֶׁהִתְחַמְּצוּ מִתַּחֲלָה הָיוּ רְאוּיִין לְהִתְחַמֵּץ, אָבֵל לֹא יוֹדֵעַ הַדְּבָר, עַד אַחֵר זְמַן.

יד. מְקוֹם שֶׁנִּהְיָגוּ לְשֹׁכֵר הַסְּפִינָה, וְלִטֹּל שְׂכָרָה, וְאִם נִשְׁבְּרָה, שְׁמִין לוֹ מֵה שֶׁפָּחַתָּה וּמִשְׁלֵם יֵתֵר עַל הַשֹּׁכֵר הָרִי זֶה מִתֵּר. וְכֵן מִתֵּר לְהַשְׁכִּיר סִיר שֶׁלִּנְחָשֶׁת וְכִיּוּצָא בּוֹ, וְנוֹטֵל הַשֹּׁכֵר וְדְּמֵי מֵה שֶׁפָּחַת מִמֶּשְׁקָלוֹ. וְכֵן כָּל פִּיּוּצָא בְּזֵה.

טו. אִין מְקַבְּלִין צֹאן בְּרוֹזַל מִיִּשְׂרָאֵל, מִפְּנֵי שֶׁהוּא אָבֵק רַבִּית. וְכִיּוּצָא הֵן צֹאן בְּרוֹזַל: הָרִי שֶׁהָיָה לוֹ מָאָה צֹאן, וְקִבְּלָם מִמֶּנּוּ לְהַטְפִּיל בָּהֶן, וַיְהִיו הַיּוֹלָדוֹת וְהַגִּזָּה וְהַחֲלָב לְאַמְצָע לְשִׁלִּישׁ אוֹ לְרִבִּיעַ, עַד שָׁנָה אוֹ עַד שְׁנָתַיִם כִּמּוֹ שֶׁהִתְנּוּ בִּינֵיהֶם, וְאִם מִתּוֹ הִצְאָן, הָרִי הַמְּקַבֵּל מִשְׁלֵם דְּמֵיהֶם הָרִי זֶה אֲסוּר, שֶׁהָרִי בַּעַל הִצְאָן קָרוֹב לְשֹׁכֵר וְרַחוּק לְהֲפָסֵד.

טז. לְפִיכָךְ אִם קִבֵּל עָלָיו בַּעַל הִצְאָן שֶׁאִם הוֹקֵרוֹ אוֹ הוֹזְלוֹ, הָרִי הֵן בְּרִשּׁוֹתוֹ, אוֹ אִם נִטְרָפוֹ, הָרִי הֵן בְּרִשּׁוֹתוֹ הָרִי זֶה מִתֵּר. וְכֵן כָּל פִּיּוּצָא בְּזֵה.

יז. הַשֵּׁם פָּרָה מִחֲבֵרוֹ, וְאָמַר לוֹ, אִם מִתָּה, הָרִי הִיא עָלִי בְּשִׁלּוּשִׁים דִּינָרִים, וְאִנִּי אֶעֱלֶה לָךְ, סִלַּע בְּכָל חֹדֶשׁ מִתֵּר, לְפִי שֶׁלֹּא עָשָׂאָה דְּמִים אֶלָּא לְאַחֵר מִיתָה.

יח. מִשְׁכָּרַת אִשָּׁה לְחִבְרָתָהּ תִּרְנַגְלַת לִישָׁב עַל הַפִּיּוּצִים בְּשָׁנִי אֲפֻרוּחִים בְּשָׁנָה, וְאִין כָּאן חֲשֵׁשׁ רַבִּית.

יט. מִי שֶׁהָיָה נוֹשֶׂה בַּחֲבֵרוֹ אַרְבָּעָה דִּינָרִים שְׁלִרְבִּית, וְנָתַן לוֹ בָּהֶן חֲפֵץ שְׁשׁוּוֹה חֲמִשָּׁה כְּשִׁמוּצִיאִין מִמֶּנּוּ, מוּצִיאִין מִמֶּנּוּ חֲמִשָּׁה, הוּאִיל וּבִתּוּרַת רַבִּית, בָּא לִידּוֹ. וְכֵן אִם נָתַן לוֹ בָּהֶן כֶּסֶת אוֹ כָּלִי, מוּצִיאִין מִמֶּנּוּ אוֹתוֹ הַכָּלִי עֲצָמוֹ וְאוֹתָהּ הַכֶּסֶת עֲצָמָה.

כ. הַשְּׁכִיר לוֹ בָּהֶן מְקוֹם שְׁשׁוּוֹה שְׁכָרוֹ שְׁלּוּשָׁה דִּינָרִין כְּשִׁמוּצִיאִין מִמֶּנּוּ, מוּצִיאִין מִמֶּנּוּ אַרְבָּעָה, שֶׁהָרִי בְּאַרְבָּעָה שְׁכָר מִמֶּנּוּ מְקוֹם זֶה, וְהָרִי קִבֵּל עָלָיו.